

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Економіка підприємства та організація
підприємницької діяльності
(назва освітньої програми)

на тему: «**Управління виробничими запасами підприємства (на прикладі ТОВ «Телекарт-прилад»)**»
(назва теми)

Виконавець:

студентка центру заочної та вечірньої форм
навчання

Кузьміна Ганна Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Грінченко Раїса Володимірівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми: Актуальність теми дослідження полягає в тому, що кожному підприємству, без сумніву, необхідно мати певний рівень матеріально виробничих запасів, що дозволить підтримати безперебійний технологічний процес. Природно, будь-яке підприємство прагне уникнути простоїв і забезпечити процес виробництва матеріалами, оснащенням і усілякі можна виробничими компонентами. Однак часто трапляється, що підприємства, прагнучі до забезпечення безперебійного технологічного циклу, здійснюють закупівлю занадто великої кількості матеріально виробничих запасів, це веде до додаткових витрат для підприємства, а отже, сприяє збільшенню собівартості продукції.

Організація виробництва і раціонального управління процесами постачання і збуту, тобто вступниками та реалізованими товарно-матеріальними цінностями (іншими словами - матеріальними і фінансовими потоками), і рівнем запасів на промисловому підприємстві є однією з основних складових змісту керівної діяльності дирекції підприємства і його відповідних служб для забезпечення успішного його функціонування.

В умовах ринкової економіки стає актуальним вдосконалення організації управління підприємством і, перш за все, процесом виробництва, ефективним використанням фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, основних фондів, запасів і т.і.

Метою вирішення всіх цих завдань є зниження собівартості продукції, що випускається для підвищення конкурентоспроможності та збільшення збуту. Дані питання повинні вирішуватися разом з такими завданнями, як збільшення обсягів випуску продукції, розробка нових зразків техніки, підвищення якості та надійності продукції, що випускається і т.і.

Для вирішення цих завдань керівники повинні володіти не тільки організаційними здібностями, хорошими знаннями економіки, технології виробництва, фінансів, бухгалтерського обліку, але мати в своєму

розпорядженні потужний і працездатний інструментарій, що забезпечує можливість ефективного управління фінансово-господарською діяльністю промислового підприємства.. Дослідженням сутності та класифікації виробничих запасів займалися такі вчені, як Ф.Ф. Бутинець, І.А. Бланк, П.С. Безруких, В.М. Бойко, А.Б. Борисов, В.П. Завгородній, М.С. Пушкар, В.Г. Швець, В. Сонько, В.В. Ковальов, А.А. Оглобін, Р.В. Кружкова, В.А. Даєнічева, Р.Б. Чейз, Н.Дж. Еквілайн, Р.Ф. Якобс та інші дослідники вітчизняного та зарубіжного наукового простору.

Мета роботи: дослідження теоретичних і прикладних засад ефективного формування, фінансування і використання виробничих запасів підприємства та розробка на цій основі ефективної політики управління виробничими запасами для певного підприємства.

Для досягнення головної мети дослідження необхідно вирішити наступні **завдання:**

- визначити сутність виробничих запасів підприємства і їх значення в забезпеченні ефективності відтворювального процесу;
- дослідити теоретико-методологічні і прикладні аспекти класифікації та обліку запасів на підприємстві;
- провести системний аналіз основ управління виробничими запасами;
- надати загальну характеристику діяльності підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- провести аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Телекарт-прилад»;
- проаналізувати ефективність управління виробничими запасами на підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- на основі виявлення перспективних напрямів розвитку сучасних теоретико-методичних підходів підвищення ефективності управління виробничими запасами розробити і обґрунтувати практичні рекомендації щодо усунення виявлених недоліків в системі управління виробничими запасами підприємства і підвищення ефективності їх використання.

Об'єктом дослідження є виробниче підприємство ТОВ «Телекарт-прилад».

Предмет дослідження теоретичні і прикладні аспекти ефективного формування виробничих запасів підприємства.

Методичну базу дипломного дослідження складають монографічний метод дослідження наявних інформаційних і літературних джерел, наукових праць, методи фінансового аналізу: розрахунок і оцінка фінансових коефіцієнтів; економіко-математичні і статистико-аналітичні методи і прийоми: зведення і угруповання статистичних даних; аналіз рядів динаміки; сучасні методи управління виробничими запасами підприємства: управління поточними фінансовими потребами підприємства.

Інформаційну базу дослідження складають дані бухгалтерської і фінансової звітності підприємства, інформація з періодичних видань, монографії, наукові статті і підручники вітчизняних і зарубіжних фахівців у області управління виробничими запасами, а також план матеріально-технічного постачання підприємства; заявки на поставку виробничих запасів; контракти та договори на поставку матеріалів; форми статистичної звітності про наявність і використання матеріальних ресурсів; форма про витрати на виробництво; оперативні дані відділу матеріально-технічного постачання; відомості аналітичного бухгалтерського обліку про надходження, витрату та залишках матеріальних ресурсів.

Результати дослідження можуть бути використані в поточній діяльності підприємства з метою підвищення ефективності управління виробничими запасами.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (46 найменувань) . Загальний обсяг роботи становить 74 сторінок. Основний зміст викладено на 61 сторінках. Робота містить 25 таблиць, 9 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА» розглянуто сутність виробничих запасів на підприємстві, класифікацію та облік запасів на підприємстві, основи управління виробничими запасами підприємства.

У другому розділі «АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА» наведена загальна характеристика підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад», виконано аналіз фінансово-економічного стану підприємства, проведено аналіз ефективності управління виробничими запасами підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад».

У третьому розділі «ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»» запропоновано підвищити ефективність використання виробничих запасів за рахунок впровадження ERP системи управління виробництвом та запасами та за рахунок нормування обсягу поставки.

ВИСНОВКИ

1. Запаси є основним видом активів підприємства, які зайняті виробництвом продукції, торгівлею або наданням послуг. Запаси відіграють важливу роль в діяльності будь-якої організації, і результати її діяльності залежать від ефективного обліку виробничих запасів і від правильного ведення економічного аналізу. Значну частину оборотних виробничих фондів становлять виробничі запаси.

2. Виробничі запаси класифікуються за певними ознаками: за способом включення у собівартість: основні та допоміжні; за групами матеріалів: лісові, текстильні, чорні, кольорові метали, електротовари, лаки й

фарби тощо; за вартістю: дорогоцінні, високої, середньої та низької вартості; за способом зберігання: відкритого та закритого зберігання, за частотою використання. На практиці використовуються різні методи оцінки запасів. При відпустці виробничих запасів у виробництво чи іншому їх вибутті оцінка проводиться одним із таких способів: за собівартістю кожної одиниці; по середньої собівартості; за собівартістю перших за часом придбання виробничих запасів.

3. Від ефективності управління запасами залежить не тільки безперебійне забезпечення виробництва, а й фінансовий стан підприємства, оскільки помилки управління можуть сприяти виникненню негативних наслідків, зумовлених як надлишком, так і дефіцитом запасів. Недоотримані через дефіцит запасів або зайво витрачені кошти в запаси (в разі надмірної кількості) можна більш ефективно використовувати для організації, наприклад, розширити виробництво або освоїти нові види продукції, що дозволить отримати додатковий дохід.

4. ТОВ «Телекарт-Прилад», засноване в 1995 році в місті Одесі, є виробником сучасних цифрових засобів зв'язку на національному рівні. Основним напрямком діяльності підприємства є розробка і серійне виробництво комплексних автоматизованих системних проектів для телекомунікаційної галузі, енергетики, транспорту, комунального господарства, використовуючи дані контактних і безконтактних карт, а також виробництво техніки військового призначення.

5. Аналіз, проведений на основі фінансової звітності підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» показує, що загальна картина прибутковості підприємства має позитивну тенденцію, адже показник чистого прибутку, який є цільовим показником ефективної діяльності підприємства демонструє зріст на 2715 тис. грн., або на 42,55% у 2018 році відносно 2017, а в 2019 році відносно 2018 приріст склав 72347 тис. грн., або 795,37%. Тенденцію до спаду має лише показник середньорічної вартості основних засобів, хоча в 2018 році помітний зріст на 574 тис. грн. в абсолютному вираженні та 3,92%

відносно, у 2019 році стосовно 2018 вартість основних засобів знизилась на 1557,5 тис. грн., або на 10,23%, що навіть менше за приріст у 2018 році відповідно до 2017. Аналіз показників рентабельності (табл. 2.6) показав, що рівень прибутковості окремих елементів підприємства має тенденцію до зростання, що є гарним результатом. Таким чином, рентабельність продукції, хоч у 2018 році (6,66%) була нижча за 2017 (7,96%) на 1,3 в.п., або на 16,29%, у 2019 році вона зросла до 37,27%, що більше ніж у 2018 році на 30,61 в.п., або на 459,5%.

6. Найбільшу частку у структурі виробничих запасів за вартістю займають металопрокат та промислова хімія. Останнім часом суттєво зросла частка електроніки для військової техніки. У 2017 році питома вага цього показнику становила 8,4%, а вже у 2019-му році досягла 18,7%. Інші види матеріалів та сировини не мають суттєвих змін. Проведений ABC-аналіз показав, що певні види виробничих запасів змінили своє значення. Так кабелі скоротили свою вартість у виробничих запасах та перейшли з категорії А до категорії С – така ситуація сталася за рахунок скорочення обсягів замовлення та збільшення кількості поставок. Вироби з кольорових металів перейшли з категорії С до категорії В, а електроніка для військової техніки навпаки підвищила своє значення для підприємства та перейшла до категорії А. Протягом досліджуваного періоду усі показники ефективності виробничих запасів по всім видам запасів демонструють значне покращення. Так коефіцієнт оборотності виробничих запасів збільшується з 3,46 обороти до 14,35 обороти на рік. Відповідно до цього скорочується тривалість одного оборту з 103,9 днів у 2017 році до 25,1 дні у 2019-му. Також позитивну тенденцію демонструє коефіцієнт закріплення виробничих запасів, який показує якою кількістю запасів забезпечена 1 гривня реалізованої продукції. Так за період забезпеченість запасами на гривню продукції скоротилася з 28,9 копійки до 7 копійок.

7. Ускладнення методики аналізу виробничих запасів на практиці стикається з відсутністю достатньої кількості знань та навичок у персоналу

підприємства та достатньо високим рівнем трудомісткості. На сьогодні існують досить ефективні програмні рішення, які не лише спрямовані на автоматизацію цих процесів, але й виконання більшої кількості аналітичних, планових та управлінських рішень. Впровадження BAS ERP на ТОВ «Телекарт-Прилад» не лише забезпечить підприємству економію оборотних коштів у розмірі 2216,4 тис. грн., але й покладе основу організації системи управління виробничими запасами на підприємстві, що у перспективі сприятиме покращенню фінансово-економічного стану ТОВ «Телекарт-Прилад».

8. Нормування запасів матеріальних цінностей є необхідною умовою правильного формування та раціонального використання оборотних коштів підприємства. Головне завдання нормування оборотних коштів полягає в розробці економічно і технічно обґрунтованих нормативів власних оборотних коштів, що забезпечують при мінімальному їх розмірі необхідні умови для безперебійного протікання процесу виробництва, реалізації продукції та здійснення розрахунків у встановлені терміни. Нормування обсягів поставок на ТОВ «Телекарт-Прилад» забезпечить підприємству економію оборотних коштів у розмірі 12465,3 тис. грн. Захід забезпечує покращення ефективності використання виробничих запасів підприємства..